

49. Ugoda mizh Ukraï'noju ta Rosijs'koju Federacijeu pro parametry podilu Chornomors'kogo flotu (28 travnja 1997 r.) // Verhovna Rada Ukraï'ny. Oficijnyj sajt [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_075.

50. Ugoda mizh Ukraï'noju i Rosijs'koju Federacijeu pro pryncypu formuvannja VMS Ukraï'ny ta VMF Rosii' na bazi Chornomors'kogo flotu kolyshn'ogo SRSR (3 serpnja 1992 r.) // Pavlo Gaj–Nyzhnyk – doktor istorychnyh nauk. Osobystyj sajt [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: [http://www.hai–nyzhnyk.in.ua/doc2/1992\(08\)03.Chorn.flot.php](http://www.hai–nyzhnyk.in.ua/doc2/1992(08)03.Chorn.flot.php).

51. Ugoda mizh Ukraï'noju ta Rosijs'koju Federacijeu pro status ta umovy перебування Chornomors'kogo flotu Rosijs'koi' Federacii' na terytorii' Ukraï'ny (28 travnja 1997 r.) // Verhovna Rada Ukraï'ny. Oficijnyj sajt [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_076.

52. Ukaz Prezidenta Rossijskoj Federacii №24 ot 10 janvarja 2000 goda «O Koncepcii nacional'noj bezopasnosti» // Agentstvo voennyh novostej. – 2000. – 19 janvarja [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.kremlin.ru/2004/>.

53. Urjadovyj kur'jer. – 2008. – 5 bereznja.

54. Urjadovyj kur'jer. – 2009. – 9 zhovtnja.

55. Urjadovyj kur'jer. – 2010. – 22 kvitnja.

56. Hto lobijuvav Budapeshts'kyj memorandum? // Vysnovky. – 2016. – 5 ljutogo [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://vysnovky.com/analytics/politics/2479–hto–lobijuvav–budapeshtskii–memorandum>.

57. International Advisory Panel. Report of the International Advisory Panel on its review of the Maidan Investigations. – 2015. – 31 March.

58. Shishkin Ph. How Russian Spy Games Are Sabotaging Ukraine's Intelligence Agency / Philip Shishkin // The Wall Street Journal. – 2015. – March 11 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.wsj.com/articles/how–spy–games–are–sabotaging–ukraines–intelligence–agency–1426127401>.

59. World Economic Outlook Database // International Monetary Fund. – April, 2016 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2016/01/weodata/index.aspx>.

Hai–Nyzhnyk P. P., Doctor of Historical Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Sciences, Head of the Department of Historical Studies at the Research Institute of Ukrainian Studies (Ukraine, Kyiv), hai–nyzhnyk@ukr.net

Crimean node and issue Black Sea Fleet in the Russian–Ukrainian military–political relations (1991–2013)

Deals with the diplomatic process and bilateral intergovernmental agreements on the conditions of stay, status and powers of the Black Sea Fleet in Ukraine in the context of Russian–Ukrainian military–political relations and geopolitical influence in the Crimean Black Sea region in the prewar period.

Keywords: diplomacy, the Black Sea Fleet of the Russian–Ukrainian relations.

* * *

УДК 930.2:[351.078:621.397](47+57)«1991/2016»

Гапесва О. Л.,

кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, докторант, Національна академія сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного (Україна, Львів), o.gapeewa@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА СНД ТА ОДКБ: ІСТОРИКО–ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

В історичній ретроспективі розглянуто основні етапи формування інформаційної політики та наявна нормативно–правова база з питань діяльності СНД та ОДКБ в інформаційній сфері.

У попередніх наукових студіях автором з'ясовано хронологію прийняття основних нормативно–правових документів щодо інформаційної безпеки на пострадянському просторі. Виявлено зміст основних заходів щодо впровадження законодавчих актів, прийнятих керівними органами СНД з питань інформаційної безпеки у державах–учасницях СНД. Визначено основні напрями діяльності ОДКБ щодо створення системи керівних органів в галузі інформаційної безпеки.

Ключові слова: інформаційна політика, інформаційна безпека, інформологія, міжнародний інформаційний обмін, СНД, ОДКБ.

Актуальність дослідження. У класичному розумінні термін «інформаційна політика» являє собою універсальний соціальний механізм визначення мети, завдань, принципів і умов реалізації розвитку держави (суспільства, організації) в інформаційній сфері [1].

Після розпаду колишнього СРСР та утворення Союзу Незалежних Держав (СНД) тогочасною нагальною потребою стало формування єдиного інформаційного простору та налагодження продуктивного інформаційного обміну між державами–учасницями Співдружності. Це пояснюється, передусім, наявністю широкого кола питань, пов'язаних із збереженням єдиної системи управління військами та реформуванням Збройних Сил колишнього Радянського Союзу: у військовій галузі співпраці протягом перших п'яти років існування СНД було розроблено й затверджено найбільшу кількість нормативно–правових документів, пов'язаних із міждержавним інформаційним обміном та збереженням інформації з обмеженим доступом.

Проте реалізація інших законодавчих актів щодо формування єдиного інформаційного простору, більшість з яких носила рекомендаційний характер, відбувалась із значним запізненням, відповідно до основних геополітичних тенденції й викликів, а їхній зміст не завжди відповідав реальному стану справ на пострадянському просторі у певний період часу. Зокрема, поза сферою нормативно–правового врегулювання залишились питання проведення інформаційно–психологічних операцій та інформаційних кампаній, як вищої форми інформаційного впливу.

Історіографічний аналіз наукових розвідок вітчизняних та зарубіжних вчених дозволяє зробити висновок, що формування інформаційної політики міжнародних регіональних (субрегіональних) організацій, що утворились на пострадянському просторі, а саме: визначення завдань, принципів і умов розвитку інформаційної сфери залишилось недослідженим. Отже, метою нашої студії є історична реконструкція формування інформаційної політики міжнародних організацій, що утворились на пострадянському просторі, зокрема, Союзу Незалежних Держав (СНД) та Організації договору про колективну безпеку (ОДКБ) та визначення основних напрямів діяльності цих організацій в інформаційній сфері.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковий доробок українських та закордонних вчених з питання, що розглядається, ми пропонуємо систематизувати за змістовним принципом, а саме:

1) дослідження, присвячені новій фундаментальній науці про інформацію та пов'язані з нею технології й процеси – інформології. Зокрема, це праці російських дослідників В. Попова [2; 3], В. Макарова, В. Гусева [4];

2) дослідження щодо змісту й основних складових інформаційної політики. До зазначеної групи джерел належать праці [5–8]. Особливої уваги заслуговує навчальний посібник Г. Почепцова у співавторстві з С. Чукут [5], у якій авторами розглянуті питання інформаційної політики міжнародних організацій (ООН та НАТО) та міжнародний досвід побудови інформаційної інфраструктури; висвітлено сучасні підходи щодо вивчення складових інформаційної політики, інформаційної стратегії та інформаційного суспільства. У працях російського політолога А. Манойла [7; 8] подано характеристику системи

суспільно-політичних відносин у сучасному інформаційному суспільстві;

2) дослідження, у яких міститься аналіз стану інформаційної політики СНД. Цю групу джерел складають наукові студії [9–13]. Зокрема, у працях В. Струговця розглянуто питання формування інформаційної політики СНД та ОДКБ. Автором здійснено спробу окреслити коло проблемних питань щодо формування єдиного інформаційного простору країн СНД та питання діяльності ОДКБ в інформаційній сфері. Проте поза увагою дослідника опинилась діяльність окремих структурних підрозділів СНД, що здійснюють діяльність в інформаційній сфері та важливий напрям діяльності ОДКБ щодо запобігання кіберзлочинності;

4) наукові студії щодо основних складових інформаційної політики Російської Федерації [14–16];

5) студіювання українських вчених щодо концептуальних засад інформаційної політики України [17–18].

Слід зауважити, що протягом 2003–2011 рр. спостерігається зацікавленість українських та закордонних вчених щодо вивчення питання інформаційної політики на пострадянському просторі, проте після 2011 р. кількість наукових студій з питання, що вивчається, значно зменшилась.

У наших попередніх дослідженнях проаналізовано зміст законодавчої бази з питань інформаційної безпеки на пострадянському просторі, проаналізовано інформаційно-пропагандистські кампанії під час вірмено-азербайджанського збройного протистояння; діяльність російських мас-медіа в інформаційному просторі Республіки Молдова та інформаційні кампанії РФ проти суверенної України на Кримському півострові протягом 1993–2014 рр. [19–20].

Згідно із Угодою та Статутом СНД метою Співдружності стали розвиток рівноправного і взаємовигідного співробітництва, сприяння широкому інформаційному обміну й дотримання взаємних зобов'язань.

Аналіз законодавчої бази з питання, що досліджується, дає підстави стверджувати, що нормативно-правова діяльність в інформаційній сфері здійснювалась за трьома визначеними напрямками:

– створення загального (єдиного) інформаційного простору СНД;

– формування системи інформаційної безпеки (зокрема, інформаційної безпеки у військовій сфері);

– регулювання міжнародного обміну інформацією [21].

15 травня 1992 р. державами-учасницями СНД було підписано Угоду «Про інформаційне забезпечення системи управління і захист секретів Об'єднаних збройних сил СНД і збройних сил держав-учасниць СНД», а також документи щодо організації інформаційної взаємодії в Об'єднаних збройних силах СНД [22]. Як вже зазначалось вище, саме у військовій сфері було затверджено найбільшу кількість документів з питань організації інформаційного обміну.

У 1995 р. розпочала свою діяльність Рада керівників державних інформаційних агентств СНД, до складу якої увійшли інформагентств восьми держав-учасниць Співдружності та представники Туркменістану, Узбекистану та України [23].

Основним завданням Ради визначено «...створення дієвого механізму вільного обміну інформацією,

забезпечення взаємодії і співпраці країн СНД в інформаційній сфері, зміцнення інформаційного партнерства, створення умов для максимально вільного взаємного руху інформаційних потоків, які охоплюють не тільки політичні та економічні процеси, але і весь спектр інтересів, включаючи культуру, науку і спорт» [23].

Одним із напрямів діяльності Ради також стало активне використання потенціалу національних інформаційних агентств держав-учасниць Співдружності, підвищення рівня і ефективності обміну матеріалами, об'єднання зусиль в оперативному поширенні інформації. Як свідчать матеріали, розміщені на інтернет-порталі СНД, члени Ради проводять регулярні зустрічі та консультації у цих напрямках діяльності [23].

В. Струговець у своєму дослідженні [9] враховує позитивний досвід створення міждержавної телерадіокомпанії «Мир», яка знайшла своїх прихильників на пострадянському просторі, проте Т. Піддубська визначає перелік проблемних питань щодо діяльності цієї телерадіокомпанії [11].

Лише 18 жовтня 1996 р., майже через п'ять років після заснування Співдружності, була прийнята Концепція формування інформаційного простору СНД – «система узгоджених поглядів на цілі та пріоритети держав-учасників СНД щодо розвитку міждержавних інформаційних обмінів» [21].

Як свідчать документи, під час розробки Концепції були враховані пропозиції щодо вироблення і реалізації інформаційної політики, підготовлені Радою керівників державних інформаційних агентств СНД та інформаційними службами інших органів Співдружності; використані матеріали міжнародних інформаційних агенцій, досвід ООН, Європейського Союзу, міжнародних наукових організацій.

У Концепції викладено положення щодо забезпечення кожною з держав-учасниць Співдружності власної інформаційної безпеки та захисту інформаційного суверенітету. Для вирішення цих завдань держави-учасниці зобов'язувались проводити своєчасний моніторинг загроз в інформаційній сфері та удосконалювати інформаційну політику [21].

Слід зауважити, що у вищезгаданому документі та у наступних документах щодо інформаційної діяльності, відсутнє визначення терміну «інформаційна політика», а також основних напрямів, за якими вона здійснюється.

Концепція формування інформаційного простору СНД стала основою рамкової програми співпраці держав Співдружності в сфері інформації та інформатизації.

Проте через недосконалість нормативно-правової бази в інформаційній сфері [24], зміни у геополітичній обстановці, зокрема, низку протиріч між державами-учасницями Співдружності, плани щодо формування єдиного інформаційного простору залишилися нерезалізованними. Кожна з держав-учасниць й дотепер формує власну інформаційну політику, забезпечує захист інформації та розвиток інформаційної сфери. У доповнення до викладеного зауважимо, що у правовому полі майже всіх держав-учасниць Співдружності відсутні документи щодо засад державної інформаційної політики.

У рамках ОДКБ формування інформаційної політики розпочалось лише у листопаді 2006 р., у зв'язку з чим

була розроблена відповідна Програма спільних дій, затверджена Рішенням Ради колективної безпеки у 2008 р. З метою координації співпраці держав-учасниць у сфері інформаційної безпеки була утворена Робоча група при Комітеті секретарів Ради безпеки з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки [19].

30 вересня 2009 р. було затверджено Протокольне рішення Комітету секретарів Рад безпеки ОДКБ щодо створення умов та реалізації спільних практичних заходів, спрямованих на формування основ скоординованої інформаційної політики держав-учасниць Договору. Цікавим є факт, що до роботи у цьому напрямку залучено потенціал Інформаційної ради державних агентств країн-учасників СНД; а також утворено Раду керівників інформаційних агентств держав-членів ОДКБ. Документом також передбачено формування об'єднаних прес-центрів для висвітлення проведених великих заходів (міжнародних військових навчань, спільних операцій держав-учасниць ОДКБ, тощо); організації навчання журналістів друкованих та електронних ЗМІ держав-членів ОДКБ.

У березні 2013 р. на засіданні першого семінару-наради з керівниками інформаційно-аналітичних структур держав-учасниць ОДКБ було прийнято рішення про створення Аналітичної Асоціації ОДКБ, в яку увійшли 25 інформаційно-аналітичних і соціологічних структур держав-учасниць Організації [19; 26]. Протягом наступних двох років проводились експертно-аналітичні заходи в усіх державах-учасниках ОДКБ. Координатором Асоціації було обрано професора І. Панаріна, фахівця в галузі інформаційних технологій та інформаційно-психологічних операцій.

Враховуючи створення кризового центру ОДКБ, починаючи з 2015 р. здійснюються заходи щодо формування єдиного інформаційного простору для держав-учасниць Договору.

У жовтні 2016 р. було затверджено Стратегію колективної безпеки ОДКБ період до 2025 р. яка передбачає, зокрема, низку заходів щодо «...удосконалення механізмів протидії загрозам у інформаційній сфері, протидії і нейтралізації протиправної діяльності в інформаційно-телекомунікаційному просторі держав-членів ОДКБ; взаємодія в питаннях забезпечення міжнародної інформаційної безпеки; вироблення узгоджених правил взаємодії в інформаційній сфері, просування їх на міжнародний рівень; створення умов та реалізація спільних практичних заходів, спрямованих на формування основ скоординованої інформаційної політики в інтересах держав – членів ОДКБ» [20].

Зауважимо, що питанням формування й реалізації завдань інформаційної політики в ОДКБ приділяється велика увага. Про це свідчить низка нарад й консультацій щодо вироблення положень скоординованої інформаційної політики [25; 26]. Основні напрями діяльності ОДКБ в інформаційній сфері викладено нами у [19].

Отримані наукові результати дають підстави зробити такі висновки:

1. Діяльність ОДКБ в інформаційній сфері спрямована на формування скоординованої інформаційної політики держав-учасниць: удосконалення та уніфікацію законодавства у галузі інформаційної безпеки, організацію спільної протидії загрозам в інформаційній сфері.

Про це свідчать результати діяльності Аналітичної Асоціації ОДКБ.

2. Недосконалість нормативно-правової бази в інформаційній сфері, зміни у геополітичній обстановці, зокрема, низка протиріч між державами-учасниками СНД плани щодо формування єдиного інформаційного простору залишилися нереалізованими. Кожна з держав-учасниць й дотепер формує власну інформаційну політику, забезпечує захист інформації та розвиток інформаційної сфери.

3. У наших подальших дослідженнях планується розглянути основні завдання інформаційної політики Союзної держави.

Список використаних джерел

1. Інформаційні технології в юридичній діяльності: підручник для академічного бакалаврату / під заг. ред. П. У. Кузнецова. – 3-е вид. – М.: Видавництво Юрайт, 2015. – 445 с.
2. Попов В. Информациология и информационная политика / В. Попов. – М.: Изд-во РАГС, 2001.
3. Попов В. Государственная информационная политика: состояние и проблемы формирования / В. Попов. – М., 2002.
4. Макаров В., Гусев В. Концептуальные основы научного обеспечения изучения глобального информационного пространства / В. Макаров CONCEPTUAL BASES OF SCIENTIFIC SUPPORT FOR THE STUDY OF GLOBAL INFORMATION SPACE // Российский гуманитарный журнал. – №4 (2014). – С.282–288.
5. Почепцов Г. Информационная политика и безопасность современных государств [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://psyfactor.org/psyops/infowar6.htm>
6. Інформаційна політика: Навч. посіб. для студентів ВНЗ, аспірантів, викладачів. – 2-ге вид. / Почепцов Г. Г., Чукут С. А. – К., 2008. – 663 с.
7. Манойло А. Государственная информационная политика в особых условиях: Монография / А. Манойло. – М.: МИФИ, 2003.
8. Манойло А., Петренко А., Фролов Д. Государственная информационная политика в условиях информационно-психологической войны: Монография / А. Манойло, А. Петренко, Д. Фролов. – М.: Горячая линия – Телеком, 2003.
9. Струговец В. Информационная политика СНГ: взгляд в прошлое, перспектива на будущее [Текст] / Виталий Струговец // Власть. – 2011. – №6. – С.119–122.
10. Струговец В. Перспективные направления информационной политики ОДКБ [Текст] / Виталий Струговец // Власть. – 2011. – №8. – С.95–98.
11. Поддубская Т. Проблемы формирования единого информационного пространства в странах СНГ / Т. Поддубская [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.gramota.net/materials/2/2015/8-3/48.html>.
12. Батыршин Р. Телекомпания «Мир» как инструмент формирования единого информационного пространства СНГ: дис. ... канд. филолог. наук: спец. 10.01.10 / Р. Батыршин. – Москва, 2011. – 245 с.
13. Сурма И. В. Единое информационное пространство СНГ: 20 лет спустя / И. Сурма [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://e-notabene.ru/nb/article_17473.html.
14. Авинова Ю. Информационная политика Российского государства на современном этапе: концептуальные и основные задачи / Ю. Авинова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: read.virmk.ru/ТЕМАТИКА/info-polbnika/GIP.htm
15. Нисневич Ю. Государственная информационная политика России сегодня и завтра / Ю. Нисневич [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/8f09435324753a65c32568ba004420d3>. <https://www.google.com.ua/search?q=D0%92%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE+%D0%AE%D1%80%D0%B0%D0%B9%D1%82&ie=&oe=>
16. Кондратенко О. Концептуальні засади інформаційної політики Російської Федерації: витоки та сучасний стан / О. Кондратенко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/541>.
17. Національний інформаційний суверенітет у контексті розвитку новітніх інформаційних технологій / [О. С. Онищенко,

В. М. Горвий, В. І. Попик та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К.: НБУВ, 2011. – 154 с.

18. Арістова І. Державна інформаційна політика та її реалізація в діяльності органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади / І. Арістова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repo.sau.sumy.ua/handle/123456789/75>.

19. Гапеева О. Діяльність ОДКБ у сфері інформаційної безпеки / О. Л. Гапеева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vim.gov.ua/index.php/uk/ostannij-vipusk>.

20. Гапеева О. Інформаційна безпека на пострадянському просторі: історико-системний аналіз / О. Л. Гапеева // Грані: науково-теоретичний альманах. – Дніпропетровськ. – №140 (2016). – С.93–99.

21. Концепція формування інформаційного простору Співдружності Незалежних Держав від 18.10.1996 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_185.

22. Вопросы информационной безопасности и СНГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lawbook.online/pravovoe-regulirovanie-mejdunarodnoe/voprosy-i-informatsionnoy-bezopasnosti-15115.html>.

23. Официальный сайт исполнительного комитета СНГ. – Режим доступу: <http://cis.minsk.by/page.php?id=12456>.

24. Агапов П. В., Ефремова М. А. Международно-правовые аспекты обеспечения информационной безопасности участников Содружества независимых государств [Електронний ресурс] / П. В. Агапов, М. А. Ефремова. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodno-pravovoe-osnovy-obespecheniya-informatsionnoy-bezopasnosti-uchastnikov-sodruzhestva-nezavisimyh-gosudarstv>.

25. Офіційний сайт Організації Договору про Колективну безпеку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.odkb.gov.ru/session_fifteen/a.htm.

26. В ОДКБ создана Аналитическая Ассоциация информационно-аналитических структур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.odkb-csto.org/news/detail.php?ELEMENT_ID=1710.

27. Стратегия коллективной безопасности Организации Договора о коллективной безопасности на период до 2025 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://odkb-csto.org/documents/detail.php?ELEMENT_ID=8382

References

1. Informatsiyni tekhnolohiyi v yurydychniy diyal'nosti: pidruchnyk dlya akademichnoho bakalavratu / pid zah. red. P. U. Kuznyetsova. – М.: Vydavnytstvo Yurayt, 2015. – 445 s.

2. Popov V. Informaciologija i informacionnaja politika / V. Popov. – М.: Izd-vo RAGS, 2001.

3. Popov V. Gosudarstvennaja informacionnaja politika: sostojanie i problemy formirovanija / V. Popov. – М., 2002.

4. Makarov V., Gusev V. Konceptual'nye osnovy nauchnogo obespechenija izuchenija global'nogo informacionnogo prostranstva / V. Makarov, V. Gusev // Rossijskij gumanitarnij zhurnal. – №4 (2014). – S.282–288.

5. Pocheptsov G. Informacionnaja politika i bezopasnost' sovremennyh gosudarstv [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://psyfactor.org/psyops/infowar6.htm>

6. Informatsiynna polityka: Navch. posib. dlya studentiv VNZ, aspirantiv, vykladachiv. – 2-he vyd. / Pocheptsov H. H., Chukut S. A. – К., 2008. – 663 s.

7. Manojlo A. Gosudarstvennaja informacionnaja politika v osobyyh uslovijah: Monografija / A. Manojlo. – М.: MIFI, 2003.

8. Manojlo A., Petrenko A., Frolov D. Gosudarstvennaja informacionnaja politika v uslovijah informacionno-psihologicheskoy vojny: Monografija / A. Manojlo, A. Petrenko, D. Frolov. – М.: Gorjachaja linija – Telekom, 2003.

9. Strugovets V. Informacionnaja politika SNG: vzgljad v proshloe, perspektiva na budushhee [Tekst] / Vitalij Strugovec // Vlast'. – 2011. – №6. – S.119–122.

10. Strugovets V. Perspektivnye napravlenija informacionnoj politiki ODKB [Tekst] / Vitalij Strugovec // Vlast'. – 2011. – №8. – S.95–98.

11. Poddubskaja T. Problemiformirovanija edinogo informacionnogo prostranstva v stranah SNG / T. Poddubskaja [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.gramota.net/materials/2/2015/8-3/48.html>.

12. Batyrshin R. Telekompanija «Mir» kak instrument formirovanija edinogo informacionnogo prostranstva SNG: dis. ... kand. filolog. nauk: spec. 10.01.10 / R. Batyrshin. – Moskva, 2011. – 245 s.

13. Surma I. V. Edinoe informacionnoe prostranstvo SNG: 20 let spustja / I. Surma [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://e-notabene.ru/nb/article_17473.html.

14. Avinova Ju. Informacionnaja politika Rossijskogo gosudarstva na sovremennom jetape: konceptual'nye i osnovnye zadachi / Ju. Avinova [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: read.virmk.ru/TEMATIKA/info-polbnika/GIP.htm

15. Nisnevich Ju. Gosudarstvennaja informacionnaja politika Rossii segodnja i zavtra / Ju. Nisnevich [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/8f09435324753a65c32568ba004420d3>.

16. Kondratenko O. Kontseptual'ni zasady informatsiynoi polityky Rosijs'koy Federatsiji: vytoky ta suchasnyy stan / O. Kondratenko [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://visnukpfs.dp.ua/index.php/PFS/article/view/541>.

17. Natsional'nyy informatsiynnyy suverenitet u konteksti rozvytku novitnykh informatsiynnykh tekhnolohiy / [O. S. Onyshchenko, V. M. Horovy, V. I. Popyk ta in.]; NAN Ukrayiny, Nats. b-ka Ukrayiny im. V. I. Vernads'koho. – К.: NBUV, 2011. – 154 s.

18. Aristova I. Derzhavna informatsiynna polityka ta yiyi realizatsiya v diyal'nosti orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrayiny: orhanizatsiynno-pravovi zasady / I. Aristova [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://repo.sau.sumy.ua/handle/123456789/75>.

19. Gapeyeva O. Diyal'nist' ODKB u sferi informatsiynoi bezpeky / O. L. Gapeyeva [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://vim.gov.ua/index.php/uk/ostannij-vipusk>.

20. Gapeyeva O. Informatsiynna bezpeka na postradyans'komu prostori: istoryko-sistemnyy analiz / O. L. Gapeyeva // Hrani: naukovy-teoretychnyy al'manakh. – Dnipropetrovs'k. – №140 (2016). – S.93–99.

21. Kontseptsiya formuvannya informatsiynoho prostoru Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 18.10.1996 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/997_185.

22. Voprosy informacionnoj bezopasnosti i SNG [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://lawbook.online/pravovoe-regulirovanie-mejdunarodnoe/voprosy-i-informatsionnoy-bezopasnosti-15115.html>.

23. Oficial'nyj sajt ispolnitel'nogo komiteta SNG. – Rezhim dostupu: <http://cis.minsk.by/page.php?id=12456>.

24. Agapov P. V., Efreмова M. A. Mezhdunarodno-pravovye aspekty obespechenija informacionnoj bezopasnosti uchastnikov Sodruzhestva nezavisimyh gosudarstv [Elektronnij resurs] / P. V. Agapov, M. A. Efreмова. – Rezhim dostupu: <http://cyberleninka.ru/article/n/mezhdunarodno-pravovoe-osnovy-obespecheniya-informatsionnoy-bezopasnosti-uchastnikov-sodruzhestva-nezavisimyh-gosudarstv>.

25. Oficijnij sajt Organizacii Dogovoru pro Kolektivnu bezpeku [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.odkb.gov.ru/session_fifteen/a.htm.

26. V ODKB sozdana Analiticheskaja Asociacija informacionno-analiticheskikh struktur [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.odkb-csto.org/news/detail.php?ELEMENT_ID=1710.

27. Strategija kolektivnoj bezopasnosti Organizacii Dogovora o kolektivnoj bezopasnosti na period do 2025 goda [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://odkb-csto.org/documents/detail.php?ELEMENT_ID=8382.

Gapeyeva O. L., *Candidate of Historical Sciences, Senior Researcher, Doctorate student, Lviv National military Academy named after hetman Sagaydachny (Ukraine, Lviv), o.gapeeva@gmail.com*

Information Policy of CIS and CSTO: historical and legal aspects

In historical perspective examines the main stages of creation of information policy and regulatory framework for the activities of the CIS and CSTO in the sphere of information. In previous scientific works of the author of an ordered chronology of the adoption of the basic regulatory documents on information security in the post-Soviet area the contents of the main activities for the implementation of the legal acts adopted by the governing of the CIS on information security in the member States of the CIS. Defines the main directions of the CSTO's activities regarding the establishment of a system of decision-making bodies in the area of information security.

Keywords: *information policy, information security, informology, international information exchange, CIS, CSTO.*
